

Говор члана Заједничке комисије за људска права Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине Лазара Продановића на националном семинару на тему "Борба против нетолеранције и дискриминације кроз борбу против говора мржње: улога парламентарца"

Сарајево, 15. децембар 2016.

"Уважене чланице и чланови парламената, уважене екселенције, даме и господо,

Част ми је и задовољство поздравити Вас у име Заједничке комисије за људска права Парламентарне скупштине БиХ.

Босна и Херцеговина је ратификујући и примјењујући најважније међународне конвенције, напредовала на плану заштите људских права, али је чињеница да још увјек имамо проблем са развојем толеранције и заштите друштва од дискриминације и различитих екстремизама. Стога се, Босна и Херцеговина, поред досљедње примјене правних прописа и међународних конвенција, мора посветити системској превенцији свих облика дискриминације, као и ефикасној примјени санкција према онима који крше права грађана.

У контексту израде законског оквира за забрану и кажњавање говора мржње потребно је сагледати опште начело слободе изражавања на којем почива свако демократско плуралистичко друштво, а које је осигурано бројним међународним и домаћим документима. Потребно разликовати дозвољен од недозвољеног начина изражавања, а право на слободу изражавања свакако искључује ону врсту изражавања које потиче мржњу те може кршити или негирати права других.

Говор мржње је управо такав облик забрањеног изражавања. **Стога је ради заштите заштите других права и слобода могуће и потребно право на слободу изражавања ограничити**, међутим, искључиво размјерно потребама за ограничењем у сваком поједином случају.

Када је ријеч о говору мржње, недопустиво је позивати се на право на слободу изражавања, будући да он почива на нетолеранцији, дискриминацији и кршењу других права.

Данашње законодавство Европске уније такођер препознаје говор мржње као облик дискриминаторног понашања те га као таквог инкриминира и забрањује.

Заједничка комисија за људска права Парламентарне скупштине БиХ је уочила значај ове теме, те је организовала тематску сједницу о слободи изражавања и слободи медија, као резултат одређене Заједничке комисије да осигура да Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, преузме пуну одговорност за осигуравање поштивања, заштите, остваривања и промоције људских права од стране свих надлежних институција власти.

За све оне који нису имали прилике да се упознају са дјеловањем Заједничке комисије за људска права у овом мандату нагласит ћу да је ова комисија већ организовала низ тематских сједница са фокусом на посебна права и слободе, али и двије годишње конференције са циљем парламентарног надзора у области људских права.

Циљ свих ових догађаја је да се осигура расправа о најбитнијим питањима из области људских права и основних слобода тамо гдје се доносе најбитније одлуке, а на државном нивоу, то је у Парламентарној скупштини БиХ.

Заједничка комисија сматра да је расправа између чланова Парламентарне скупштине БиХ и професионалаца и професионалки из области људских права од велике важности како би се заједнички пронашла кључна рјешења за изазове у бројним областима.

Ми смо такођер осигурали да се са закључцима са свих сједница Заједничке комисије упознају оба дома, али смо преузели обавезу активног праћења провођења наших закључака.

Током **Друге годишње конференције о стању људских права и слобода у Босни и Херцеговини** која је одржана у марту ове године у Мостару, Заједничка комисија за људска права са посебном пажњом је разматрала питање слободе изражавања и слободе медија.

У току ове конференције имали смо прилику да чујемо представљање стања у овој области од стране Регулаторне агенције за комуникације БиХ, Вијећа за штампу БиХ и Удружења БХ новинара и задовољство нам је што ћемо данас с њима, али и са свима вама наставити дискусију о свим изазовима у овој области. Главни закључак током конференције је био да је потребно сагледати детаљније стање у овој области.

Наш циљ је да сагледамо првенствено изазове из угла људских права. Бројни међународни документи у области људских права дефинирају елементе слободе изражавања и слободе медија. Неки од тих докумената су саставни дио Устава БиХ, али и устава ентитета, Брчко дистрикта и кантона у ФБиХ.

Кључни изазови које је ова Заједничка комисија већ препознала су:

- **Негативно институционално и политичко окружење за пуно уживање слободе изражавања;**
- **Финансијска нестабилност РТВ сервиса;**
- **Појаве политичког притиска и застрашивања новинара;**
- **Нетранспарентност власништва над медијима;**
- **Појаве ограничавања слободе изражавања преко интернета.**

Заједничка комисија је преузела обавезу парламентарног надзора у области слободе изражавања и слободе медија.

У Извјештају Европске комисије о напретку Босне и Херцеговине у 2016. години, наведено је да је:

- Забиљежен је **одређен ниво припремљености** у области слободе изражавања. Међутим није постигнут напредак у овој области као ни напредак у испуњавању препорука од прошле године. Није ријешено питање финансијске стабилности система јавног РТВ сервиса. Током извјештајног периода настављени су политички притисци и застрашивања новинара као и физички и вербални напади, али за то нису покренуте одговарајуће судске мјере. Није било покушаја да се ријеши недостатак транспарентности власништва над медијима.
- У наредном периоду Босна и Херцеговина треба урадити сљедеће:
 - осигурати довољну заштиту новинара и одговарајућу примјену прописа као одговор на случајеве пријетњи новинарима;
 - завршити реформу јавног РТВ система, осигурати финансирање јавних емитера, ускладити релевантне ентитетске прописе из области емитирања са законом на државном нивоу, и осигурати политичку неутралност управних одбора;
 - усвојити одговарајуће законодавство о транспарентности власништва над медијима, укључујући И медије који се објављују на интернету.
- Настављен је политички и финансијски притисак на медије. Још увијек се пријављују предмети који се углавном односе на застрашивање и пријетње упућене новинарима, вербалне и физичке нападе, хакирање интернет страница, политички, институционални и економски притисак и клевете.

То су све питања која нас чекају у наредној години, а која ћемо надам се успјети и реализирати. (крај)